

היא, המִשְׁפַּעַת לְתֵל שֶׁהִכַּל פּוֹנִים שָׁם (ועל זה כיון המחבר באומר).

וְדַע שֶׁהֵם אֲרַבַּע שְׁמוֹת. בְּדוּגְמָא דָּא, יוֹסִי יוֹסִי וְיוֹסִי יוֹסִי. אֵת אֲרַבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ גּוּף, וּמִתְפַּשְׁטִים לְרַמ"ח אֵיבָרִים. וְאֵת אֲרַבַּע אוֹתִיּוֹת, שֶׁנִּקְרְאוּ נְקוּדוֹת, וְהֵם מִתְעַלִּים עַל הַגּוּף. וַיֵּשׁ עַל הַנְּקוּדוֹת טַעְמִים, שֶׁהֵם מְנַהֲיגִים לָהֶם לְאוֹתִיּוֹת. וְעַל שְׁלֹשָׁה שָׁם נִסְתָּר וְקָדוֹשׁ, וְהַנְּקוּדוֹת גּוּף לְטַעְמִים, וְהָאוֹתִיּוֹת גּוּף לְנְקוּדוֹת.

רַבִּי רְחוּמַאי פָּתַח, (תהלים קיב ב) גְּבוּר בְּאַרְצָן יְהִיָּה זִרְעוֹ. זִכָּאָה הוּא מֵאֵן דִּיזְכָּה דִּיתְבַּרְךָ בְּכַנְיָן בְּהַאי עֲלָמָא. וְאִי לָא, אִיהוּ אֲזִיל מִיַּד לִיד. וְכַתִּיב, (משלי יא כא) יָד לִיד לֹא יִנְקָה רַע. מֵאִי יָד לִיד. (תהלים כה יד) סוּד ה' לִירְאָיו.

רַבִּי נַחֲמָן אוֹמֵר, וּלְנַעֲמִי (דף קג ע"א) מוֹדַע לְאִישָׁה אִישׁ גְּבוּר חֵיל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וְשָׁמוּ בַעַז. וְכַתִּיב, קָרוֹב לָנוּ הָאִישׁ מִגּוֹאֲלָנוּ הוּא. וְרַבִּי רְחוּמַאי אָמַר, (אי) הָכִי, מֵאִי לֹא יִנְקָה רַע.

אָמַר לִיָּה, לְסַנְטָרָא דִּיהוָה אֲלֶקִי לְחַיִּיבָא, עַד דִּיהִיבִי לִיָּה עֲרַבָּא. וְאִי יְהִיב לָא שְׂבָקִין סַנְטָרָא לְאֲלֶקָאָה. אָמַר לִיָּה לָאוּ הָכִי, אֲלֹא בְּשַׁעֲתָא דִּייתִי וְיִתְגַּלִּי מֵאֵן דִּיאַחֲזִי לְבַר נֶשׁ, תַּנְדַּע הָאִי.

רַבִּי זְמִירָאָה נָפַק לְחַקֵּל אוּנִי, חָמָא בְּאִינוּן בְּקִיעִין קַרְטוּנִיָּא, קוּמְטָרִי שְׁלֵהוּבִי דְסַלְקִין. אַרְפִּין אוּדְנִי, וְשָׁמַע קַלִּין. אָמַר לִיָּה הֵהוּא עֲרַבָּאָה, זִיל בְּהַדִּי, וְאַרְאָה לָךְ פְּלִיאָן טְמִירִין מִבֵּי נֶשָׂא. אֲזִיל עֲמִיָּה אַחֲזִירִי טִינָרָא, וְחָמִי בְּקִיעִין אַחְרַנִּין, וְשְׁלֵהוּבִין סַלִּיקוּ לְעִילָא. שָׁמַעוּ קַלִּין אַחְרַנִּין. אָמַר לִיָּה אַרְפִּין

נוֹשֵׂאת הַת"ל. וְהַשְּׁלִישִׁי שְׁלֹשֶׁת, כְּשֶׁמָּה פֶּן הִיא, הַמִּשְׁפַּעַת לְתֵל שֶׁהִכַּל פּוֹנִים שָׁם (ועל זה כיון המחבר באמר).

וְדַע שֶׁהֵם אֲרַבַּע שְׁמוֹת, בְּדוּגְמָא הַזֹּאת: יוֹסִי יוֹסִי יוֹסִי יוֹסִי. יֵשׁ אֲרַבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ גּוּף, וּמִתְפַּשְׁטִים לְמַאֲתִים אֲרַבְעִים וּשְׁמוֹנָה אֵיבָרִים. וַיֵּשׁ אֲרַבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ נְקוּדוֹת, וְהֵם מִתְעַלִּים עַל הַגּוּף. וַיֵּשׁ עַל הַנְּקוּדוֹת טַעְמִים, שֶׁהֵם מְנַהֲיגִים אֶת הָאוֹתִיּוֹת. וְעַל שְׁלֹשָׁה שָׁם נִסְתָּר וְקָדוֹשׁ, וְהַנְּקוּדוֹת גּוּף לְטַעְמִים, וְהָאוֹתִיּוֹת גּוּף לְנְקוּדוֹת.

רַבִּי רְחוּמַאי פָּתַח, (תהלים קיב ב) גְּבוּר בְּאַרְצָן יְהִיָּה זִרְעוֹ. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שִׁזְכָּה לְהַתְבַּרְךָ בְּכַנְיָן בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאִם לָא, הוּא הוֹלֵךְ מִיַּד לִיד. וְכַתוּב (משלי יא) יָד לִיד לֹא יִנְקָה רַע. מַה זֶה יָד לִיד? (תהלים כה) סוּד ה' לִירְאָיו.

רַבִּי נַחֲמָן אוֹמֵר, וּלְנַעֲמִי מוֹדַע לְאִישָׁה אִישׁ גְּבוּר חֵיל מִמִּשְׁפַּחַת אֱלִימֶלֶךְ וְשָׁמוּ בַעַז. וְכַתוּב (רות ב) קָרוֹב לָנוּ הָאִישׁ מִגּוֹאֲלָנוּ הוּא. וְרַבִּי רְחוּמַאי אָמַר, (אי) מַה זֶה לֹא יִנְקָה רַע?

אָמַר לוֹ, לְשׁוֹטֵר שְׁהִיָּה מִלְּקָה אֶת הַרְשָׁעִים, עַד שְׁנוֹתְנִים לוֹ עֲרַב. וְאִם נֹתֵן, לֹא נֹתְנִים לְשׁוֹטֵר לְהַלְקוֹת. אָמַר לוֹ, לֹא כֵּן! אֲלֹא בְּשַׁעֲהַ שְׂיָבָא וְיִתְגַּלֵּה מִי שְׁהַחֲזִיָּה אֶת הָאָדָם, תַּדַּע אֶת זֶה.

רַבִּי זְמִירָאָה יָצָא לְשָׂדֵה אוּנוּ, רָאָה אֶת אוֹתָם הַבְּקִיעִים שֶׁבְּקִמְטֵי הַבְּלִיטוֹת שֶׁמְעַלּוֹת שְׁלֵהְבוֹת. הַרְפִּין אֲזִינוּ, וְשָׁמַע קוֹלוֹת. אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הַעֲרַבִּי: לָךְ עֲמִי, וְאַרְאָה לָךְ פְּלִיאוֹת נִסְתָּרוֹת מִבְּנֵי אָדָם. הֲלָךְ עִמּוֹ אַחֲזִירִי הַסַּלַּע, וְרָאָה בְּקִיעִים אַחֲרִים וְשְׁלֵהְבוֹת שְׁעוֹלוֹת לְמַעְלָה.

שָׁמְעוּ קוֹלוֹת אַחֲרֵימֶם. אָמַר לוֹ: הֲרַבְּנָן אֲזַנְדָּךְ לְכָאן. הֲרַבְּנָן אֶת אֲזַנְדָּךְ, וְשָׁמְעוּ קוֹלוֹת שְׂאוּמְרִים וְיִי וְיִי. אָמַר: וְדַאי, זְהוּ מְקוּם מְאוֹתָם הַמְקוּמוֹת שֶׁל הַגִּיחֵנָם כְּאֵן. וְעֵבֶר אוֹתוֹ הָעֶרְבִי, וְהוּא נִשְׁאָר. בֵּינְתֵימֶם גִּחְן לְתוֹךְ מְקוּם אַחֵר, וְרָאָה אִישׁ אֶחָד שֶׁהִיָּה מְרִים קוֹלוֹת, וְהָיוּ לוֹקְחִים אוֹתוֹ, וּמְכַנְסִים אוֹתוֹ לְעַמֵּק שֶׁל מְדוּר אַחֵר, וְנִתְפַסֵּה, וְלֹא רָאָה יוֹתֵר.

נִרְדַּם, וְרָאָה בְּחִלּוֹם אוֹתוֹ הָאִישׁ. אָמַר לוֹ: מִי אַתָּה? אָמַר לוֹ: יְהוּדִי רָשָׁע אָנִי, שְׁלֵא הִשְׁאַרְתִּי רְעוּת וְחֻטְאִים בְּעוֹלָם שְׁלֵא עֲשִׂיתִי. אָמַר לוֹ בְּתוֹךְ הַחִלּוֹם: מַה שָׁמְךָ? אָמַר לוֹ: אֵינִי יוֹדֵעַ, שֶׁהֲרָשָׁעִים שֶׁל הַגִּיחֵנָם לֹא זוֹכְרִים שְׁמֵם. אָמַר לוֹ: שֵׁם מְקוּמְךָ מַהוּ? אָמַר לוֹ: בְּגִלְיָל הָעֲלִיּוֹן הֵייתִי קֶצֶב, וּמִתּוֹךְ הָרְעוּת הַרְבּוֹת שֶׁעֲשִׂיתִי שֵׁם, דְּנִים אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם וְשֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים בְּלַיְלָה. (אָמַר לוֹ: וּבֵן הִשְׁאַרְתָּ? אָמַר לוֹ: כֵּן.) קָם מִשֵּׁם, וְהִלֵּךְ לוֹ לְגִלְיָל הָעֲלִיּוֹן. שָׁמַע קוֹל תִּינוּק שֶׁהִיָּה אוֹמֵר, (מִשְׁלִי ב) אִם תִּבְקָשְׁנָה כְּכֹסֶף וְכַמְטָמְנִים תַּחֲפֹשְׁנָה אֲזִי תִבִּין יִרְאַת ה'. הִלֵּךְ לְבֵית מְדַרְשׁ אַחֵר, שָׁמַע קוֹל תִּינוּק אַחֵר שֶׁהִיָּה אוֹמֵר, (צַפְנִיָּה ב) בְּקִשׁוֹ צָדֵק בְּקִשׁוֹ עֲנָה אוֹלֵי תִסְתְּרוּ וְגו'.

הִלֵּךְ וְחִפְּשׂ אַחֵר אוֹתוֹ הָאִישׁ הָרָשָׁע. וְאֵל תִּינוּק אֶחָד שָׁאֵל. אָמַר לוֹ: רַבִּי, יָבֵא כְּךָ וְכָךְ לְאוֹתוֹ הָאִישׁ, שְׁלֵא הִשְׁאִיר רְעוּת וְחֻטְאִים בְּעוֹלָם שְׁלֵא עָשָׂה! כְּךָ וְכָךְ יִהְיֶה לְאוֹתוֹ הָאִישׁ הָרָשָׁע, וְלֹאֲתָהּ (הַמִּינְקָת) שֶׁהִינִיקָה אוֹתוֹ! אָמַר לוֹ: הָאֵם הִשְׁאִיר בֶּן בְּעוֹלָם? אָמַר לוֹ: כֵּן, בֶּן אֶחָד

אֲזַנְדָּךְ הֶכָּא. אַרְפִּין אוֹדְנוּי, וְשָׁמַע קְלִין דְּאֲמְרִין וְיִי וְיִי.

אָמַר, וְדַאי הָא אֶתֵר חַד מְאִינּוֹן דְּיוֹכְתִי דְּגִיחֵנָם הֶכָּא. וְעֵבֶר הֵהוּא עֶרְבָאָה, וְאִשְׁתָּאֵר הוּא. אַדְהֵכִי, גִּחְיִין גּוֹ דְּיוֹכְתָא אַחְרָא, וְחֻמָּא חַד בַּר נֶשׁ דְּהוּה רְמִי קְלִין, וְהוּוּ נְטֻלִין לִיָּה, וְאֶעְלִין לִיָּה לְעוֹמְקָא דְּמְדוּרָא אַחְרִינָא, וְאִתְפַּסְּאִי, וְלֹא חָמִי יַתִּיר.

אַדְמִיךְ, וְחֻמָּא בְּחֻלְמָא הֵהוּא גְבָרָא. אָמַר לִיָּה מֵאֵן אַתָּה. אָמַר לִיָּה יוֹדַאי חֲזִיבָא אָנָּא, דְּלֹא שְׁבַקְנָא בִּישִׁין וְחֻטְאִין בְּעֻלְמָא דְּלֹא עֲבַדְנָא. אָמַר לִיָּה בְּגוֹ חֻלְמָא, מַה שָׁמְךָ. אָמַר לִיָּה, לֹא יוֹדְעָנָא, דְּחֲזִיבִי גִיחֵנָם לֹא דְכָרִין שְׁמִיָּהוּ.

אָמַר לִיָּה, שָׁמָא דְּדוֹכְתָךְ מַהוּ. אָמַר לִיָּה, בְּגִלְיָלָא עֵילְאָה קֶצֶבָא הוּינָא. וּמַגּוֹ בִּישִׁין סְגִיאִין דְּעֲבַדְנָא הֵתָם, דְּיִינִין לְהֵהוּא בַּר נֶשׁ תִּלְתָּא זְמַנִּין בִּימְמָא וְתִלְתָּא זִמְנִין בְּלִילְיָא. (אָמַר לִיָּה, וּבְרָא שְׁבַקְתָּ. אָמַר לִיָּה, אִין.)

קָם מִתְמָן, וְאֲזַל לִיָּה לְגִלְיָלָא עֵילְאָה, שָׁמַע קוֹל יְנוּקָא דְּהוּה אָמַר, (מִשְׁלִי ב ד) אִם תִּבְקָשְׁנָה כְּכֹסֶף וְכַמְטָמְנִים תַּחֲפֹשְׁנָה אֲזִי תִבִּין יִרְאַת ה'. אֲזַל לְבִי מְדַרְשָׁא אַחְרָא, שָׁמַע קוֹל יְנוּקָא אַחְרָא דְּהוּה אָמַר, (צַפְנִיָּה ב ג) בְּקִשׁוֹ צָדֵק בְּקִשׁוֹ עֲנָה אוֹלֵי תִסְתְּרוּ וְגו'.

אֲזַל וְחִפְּשׂ אַבְתְּרִיָּה דְּהוּהוּ גְבָרָא רָשָׁע. וְלִחַד יְנוּקָא קָא שְׁאִיל. אָמַר לִיָּה, רַבִּי, תִּיתִי כְּךָ וְכָךְ לְהֵהוּא גְבָרָא, דְּלֹא שְׁבַק בִּישִׁין וְחֻטְאִין בְּעֻלְמָא דְּלֹא עֲבַד. כְּךָ וְכָךְ תִּהֵא לְהֵהוּא גְבָרָא רָשָׁע, וְלֵהֵהוּא (ס"א מְנִיקְתָּה) דְּיִנִּיקָא לִיָּה.

אָמַר לִיָּה, בְּרָא שְׁבַק בְּעֻלְמָא. אָמַר לִיָּה הֵן. חַד בְּרָא שְׁבִיק, וְהוּא רָשָׁע

פְּאֲבוּהָ, וְאִיהוּ יְנוּקָא דְאָזִיל בְּבֵי מְטַבְּחָיא. חֲפֵשׁ אַבְתְּרִיהָ, וְנָטִיל לִיהָ וְלַעֵי לִיהָ בְּאוּרֵייתָא, עַד דְּאוּלִּיף לִיהָ מְקַרָּא וְצִלוּתָא וְקַרְיַאת שְׁמַע. לְבַתֵּר אוּלִּיף לִיהָ מִשְׁנָה וְתַלְמוּד וְהִלְכוֹת וְהַגְדוֹת, עַד דְּאִתְחַכֵּם יַתִּיר, וְהֵינּוּ רַבֵּי נַחוּם הַפְּקוּלִי.

אֲמַאי קָרוּ לִיהָ הַפְּקוּלִי. כְּמָה דְאֵת אָמֵר, (ישעיה כח ז) פָּקוּ פְּלִילִיָּה. דְּאִפִּיק לְאַבוּהָ מִן דִּינָא דְהָהוּא עֲלֵמָא. וְכְמָה חֲכִימֵי דְרָא דְנִפְקוּ מִיַּנְיָה, אֲקָרוּן פְּקוּלִי.

הָהוּא גִבְרָא אֲתִי לִיהָ בְּחֵלְמָא, וְאָמֵר לִיהָ, רַבִּי, כְּמָה דְאֵנְתָּ נַחֲמֵת לִי בִּן יַנְחֵם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָהּ. דְּהָא מִן יוּמָא דִידַע בְּנֵי פְסוּק חַד, פָּקוּ לִי מִן דִּינָא. בִּינּוֹן דְקָרָא קַרְיַאת שְׁמַע, סְלָקִין דִּינָאֵי בֵין בֵּימָמָא בֵין בְּלֵילִיא זִימְנָא חַד. בִּינּוֹן דְקָרִי בֵיהָ רַב, אֲעֵבְרוּ דִינָאֵי מִכָּל וְכָל.

יּוּמָא דְאִתְחַפִּים וְקָרוּ לִיהָ רַבִּי, אֲתַקִּינוּ כּוּרְסֵי בֵין צְדִיקָיָא בְּגִינְתָא דְעֵדָן. וּבְכָל יוּמָא וְיוּמָא דְאִתְחַדְשָׁא אוּרֵייתָא בְּשִׁמְיָהּ, מְעַטְרִין לִי בְּעִיטְרָא עֵילָאָה, דְּצְדִיקִים מְתַעְטְרִין.

בְּגִינְדָּה זְכִינָא בְּכָל הָאֵי יָקָר. זַפְּאָה אִיהוּ חוּלְקִיָּהּ, מֵאֵן דְשָׁבַק בְּרָא דְלַעֵי בְּתוֹרָה בְּהָאֵי עֲלֵמָא. אָמֵר ר' חֲזִיָּא בַר אַבְא, כְּהָאֵי גּוֹנָא אִירַע לִיהָ לְרַבִּי עֲקִיבָא.

רַבִּי נְתָן שָׂאל לִיהָ לְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא יוּמָא חַד, וְאָמֵר לִיהָ, אֵלֶיָּהּ הָהוּא לִיהָ בְּרָא, אוּ לָאו. אָמֵר לִיהָ, מִילְתָּא אֲחֵרָא הָהוּא בֵּיהָ, וְכַתִּיב, (דב"ה א טז כב) אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וּבְנִבְיָאֵי אֵל תִּרְעוּ. מֵאֵי אֵל תִּרְעוּ אֵל תִּעֲשׂוּ עֲצָמֵיכֶם רַעִים וְחֻבְרִים לְנִבְיָאֵי. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּחַר בְּהֵם, וְהַבְּדִילֵם מִיִּשְׂרָאֵל לְעַבְדוֹתוֹ, וְהַכְּנִיסֵם

הוּא הַשְּׂאִיר, וְהוּא רָשַׁע כְּמוֹ אֲבִיו, וְהוּא הַיָּלֵד שְׁהוּלֵף בְּבֵית הַמְּטַבְּחִים. חֲפֵשׁ אַחֲרָיו, וְלָקַח אוֹתוֹ וְלָמַד אוֹתוֹ בְּתוֹרָה, עַד שְׁלָמְדוֹ מְקַרָּא וְתַפְלָה וְקַרְיַאת שְׁמַע. אַחֲרַיָּךְ לָמַד אוֹתוֹ מִשְׁנָה וְתַלְמוּד וְהִלְכוֹת וְהַגְדוֹת, עַד שֶׁהִתְחַכֵּם יוֹתֵר, וְהֵינּוּ רַבֵּי נַחוּם הַפְּקוּלִי.

וְכֵּמָה קָרְאוּ לוֹ הַפְּקוּלִי? כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ישעיה כח ז) פָּקוּ פְּלִילִיָּה. שְׁהוּצִיא אֶת אֲבִיו מִהַדִּין שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם. וְכֵּמָה חֲכִימֵי הַדּוֹר שְׂיִצְאוּ מִמֶּנּוּ נִקְרְאוּ פְּקוּלִי.

אוֹתוֹ הָאִישׁ בָּא לוֹ בְּחֵלּוֹם, וְאָמַר לוֹ: רַבִּי, כְּמוֹ שְׁנַחֲמַתְנִי, כִּי יַנְחֵם אוֹתְךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׁהִירִי מִן הַיּוֹם שְׂיַדַּע בְּנֵי פְסוּק אַחַד, הוּצִיא אוֹתִי מִן הַדִּין. בִּינּוֹן שְׁקָרָא קַרְיַאת שְׁמַע, הֶעֱלוּ הַדִּין שְׁלִי בֵין בֵּינִי וּבֵין בְּלִילִיָּה פַעַם אַחַת. בִּינּוֹן שְׁקָרָא בּוֹ הַרְבֵּי, הֶעֱבִירוּ אֶת דִּינֵי מִכָּל וְכָל.

הַיּוֹם שְׁנִהְיָה חֲכָם וְקָרְאוּ לוֹ רַבִּי, הִתְקִינוּ אֶת כְּסָאֵי בֵין הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן. וּבְכָל יוֹם וְיוֹם שְׂמַתְחַדְשֵׁת תּוֹרָה בְּשִׁמּוֹ, מְעַטְרִים אוֹתִי בְּעִטְרָה עֵילִינְהָ, שְׁהַצְּדִיקִים מְתַעְטְרִים.

בְּגִינְדָּה זְכִינְתִי בְּכָל הַכְּבוֹד הַזֶּה. אֲשֶׁרִי הוּא חֲלָקוֹ שֶׁל מִי שְׂמֵשְׂאִיר בֶּן שְׁעוֹסַק בְּתוֹרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא בַר אַבְא, כְּמוֹ זֶה אֲרַע לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא.

רַבִּי נְתָן שָׂאל אֶת רַבִּי יוֹסֵי בַר חֲנִינָא יוֹם אַחַד, וְאָמַר לוֹ, הֲאֵם לְאֵלֶיָּהּ הָיָה בֶּן אוֹ לֹא? אָמַר לוֹ, דְּבַר אַחַר הָיָה בּוֹ, וְכַתּוּב (דברי הימים א-טו) אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וּבְנִבְיָאֵי אֵל תִּרְעוּ. מֵה זֶה אֵל תִּרְעוּ? אֵל תִּעֲשׂוּ עֲצָמֵיכֶם רַעִים וְחֻבְרִים לְנִבְיָאֵי. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּחַר בְּהֵם, וְהַבְּדִילֵם מִיִּשְׂרָאֵל לְעַבְדוֹתוֹ, וְהַכְּנִיסֵם